

"Ο Επιθεωρητής" του **Νικολάι Γκόγκολ**

"Ο Επιθεωρητής", το θεατρικό αριστούργημα του Γκόγκολ, ολοκληρώθηκε σε διάστημα δύο μηνών, από τον Οκτώβριο μέχρι το Δεκέμβριο του 1835. Η υπόθεση του έργου εκτυλίσσεται σε μια επαρχιακή πόλη της Ρωσίας όπου οι κρατικοί υπάλληλοι -από τον επικεφαλής τους, τον Έπαρχο, ως τον τελευταίο στην ιεραρχική κλίμακα- συμπεριφέρονται ως δυνάστες του λαού, με κύρια και ουσιαστική τους ασχολία τις απάτες, τους εκβιασμούς και τον εκφοβισμό των απλών ανθρώπων που ζουν στην επαρχιακή αυτή πόλη. Όμως, αυτή η ιδεατή κατάσταση για τους ανθρώπους του κρατικού μηχανισμού διαταράσσεται ξαφνικά από την είδηση ότι επίκειται η άφιξη ενός υψηλόβαθμου Επιθεωρητή, ο οποίος έχει σκοπό να ελέγξει τον τρόπο με τον οποίο ασκούν τα καθήκοντά τους και να επιβάλει κυρώσεις σε εκείνους που δεν τα ασκούν όπως πρέπει. Επίσης, προκειμένου να μπορέσει να κάνει καλύτερα τη δουλειά του, έρχεται ινκόγκνιτο. Και ενώ οι φήμες οργιάζουν, ένας ξένος, με ύφος αρκετά αυστηρό και με ανάλογους τρόπους, φθάνει στο πανδοχείο της πόλης. Όλοι υποπτεύονται πως είναι ο Επιθεωρητής, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για τον κατώτερο υπάλληλο ενός υπουργείου, με το όνομα Χλεστιακόβ, που επιστρέφει από την άδειά του απένταρος, καθώς έχει χάσει όλα του τα λεφτά στα χαρτιά και δεν είναι σε θέση να πληρώσει ούτε για τη διαμονή του στο πανδοχείο. Ο Έπαρχος τον καλεί σπίτι του για να εξασφαλίσει την εύνοια του κυρίου Επιθεωρητή. Ο τελευταίος, δηλαδή ο ασήμαντος Χλεστιακόβ, εκμεταλλευόμενος την κατάσταση, τρομοκρατεί τους πάντες και ερωτοτροπεί με τη γυναίκα και την κόρη του Επάρχου. Όμως, ακόμη και όταν ο Χλεστιακόβ φεύγει, ένας νέος κύκλος βασάνων ανοίγει για τους κρατικούς υπαλλήλους αυτής της πόλης καθώς, αυτήν τη φορά, καταφθάνει ο πραγματικός Επιθεωρητής.

Το στοιχείο που διαφοροποιεί το έργο "Ο Επιθεωρητής" από τις κωμωδίες της εποχής του και το καθιστά κλασικό δημιούργημα στο χώρο της κοινωνικής σάτιρας είναι το ότι οι χαρακτήρες που μας παρουσιάζει είναι και παραμένουν αληθινοί. Επίσης, ξεχωρίζει ο πλούτος της περιγραφής τόσο της αυταρχικότητας όσο και της δουλοπρέπειας των δημοσίων υπαλλήλων ενός απολυταρχικού κράτους. Ο ίδιος ο Γκόγκολ γράφει χαρακτηριστικά: "Στον Επιθεωρητή μου επιδίωξα να συγκεντρώσω και να σατιρίσω μια για πάντα ό,τι σάπιο υπάρχει στη Ρωσία, όλες τις αδικίες που διαπράττονται, εκεί ακριβώς όπου θα είχαμε την αξίωση να βασιλεύει η απόλυτη δικαιοσύνη".

"Ο Επιθεωρητής" αποτελεί όχι μονάχα τη λαμπρότερη διακωμώδηση της τσαρικής γραφειοκρατίας, αλλά και της κοινωνικής διαφθοράς σε όποια χώρα και σε όποια ιστορική περίοδο κι αν τη συναντάμε. Για αυτόν το λόγο ο Γκόγκολ δέχθηκε ανελέητες επιθέσεις την επομένη της πρώτης παράστασης του Επιθεωρητή. Με αφορμή αυτές τις επιθέσεις γράφει στο φίλο του Στσέπκιν: "Τώρα καταλαβαίνω τι σημαίνει να είσαι κωμωδιογράφος. Την παραμικρή αλήθεια -ακόμη και ίχνος αυτής της αλήθειας- αν πεις, έχεις να αναμετρηθείς όχι μονάχα με άτομα, αλλά με ολόκληρες τάξεις". Και από αυτήν την άποψη, "Ο Επιθεωρητής" αποτελεί ένα από τα κλασικότερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας στο χώρο της κοινωνικής σάτιρας.